

Abstract. The issues of structuring of maritime complexes (IGC) of the world are considered. Particular attention is paid to those countries that are located in the sea (ocean), peninsulas and islands, whose life is connected with the sea, whose entire economy is one maritime complex. Factors and problems of IGC development of those countries that have access to the coast of the seas and oceans are substantiated. The ways of the decision of separate problems of development of MGK of these countries are offered.

Keywords: Maritime complex (IGC), regional IGCs, problems of IGC development of the country, factors of IGC development.

УДК 332.1:005.52]:005.583.1:330.322

ТРЕНДИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ

Єфімова Г.В.¹, Марущак С.М.², Пащенко О.В.³

¹доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної політики та безпеки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова м. Миколаїв, Україна
hanna.efimova@nuos.edu.ua

²кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної політики та безпеки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова м. Миколаїв, Україна
svitlana.marushchak@nuos.edu.ua

³кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна
oleksiy.pashchenko@nuos.edu.ua

Анотація. Визначено основні тренди іноземного інвестування в Україну. Проаналізовано методи оцінки рівня інвестиційної привабливості регіонів України, запропоновано напрямки їх удосконалення та застосування.

Ключові слова: капітальні інвестиції, прямі іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість, рейтингова оцінка.

Наразі стан інвестиційної привабливості України та окремих її регіонів значно погіршився в порівнянні з попередніми роками, про що свідчать дані Державної служби статистики та Міністерства фінансів України (рис. 1-3). Обсяги капітальних інвестицій в економіку України скорочуються. В Україні за останні 20 років відношення валового нагромадження основного капіталу (ВНОК) до ВВП скоротилося до найнижчого рівня 12,8% в 2020р. [1, 2, 3].

Динаміка ПІІ за принципом спрямованості, тобто, за грошовими потоками представлена на рис. 2.

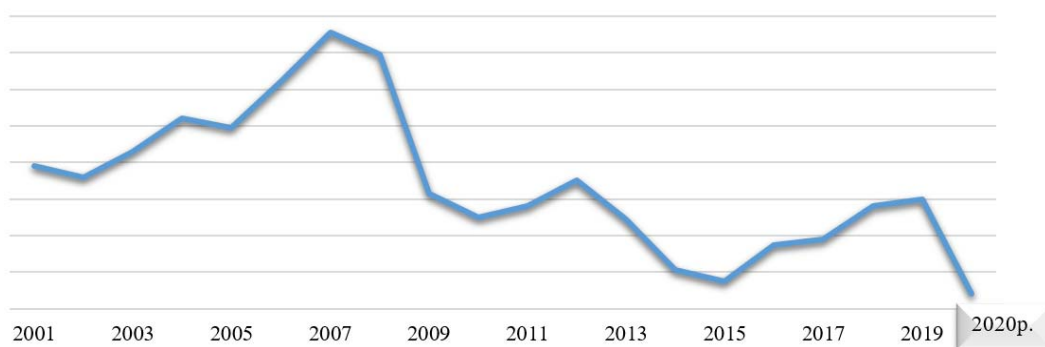

Рис. 1. ВНОК в Україні за 2001-2020 рр., у % до ВВП [1, 2]

Ми можемо спостерігати періоди позитивної динаміки, в тому числі і сальдо притоку і відтоку ПІІ з України, – 2009-2012; 2016-2019рр. В 2014-2015 рр. обсяги ПІІ значно скоротились і в подальшому так і не відновились, зокрема, в 2020р. обсяги ПІІ в і з України мають негативну динаміку. Фактично в сумі на кінець 2020 р. обсяги ПІІ на були нижчі порівняно з 2013-2014рр. [1].

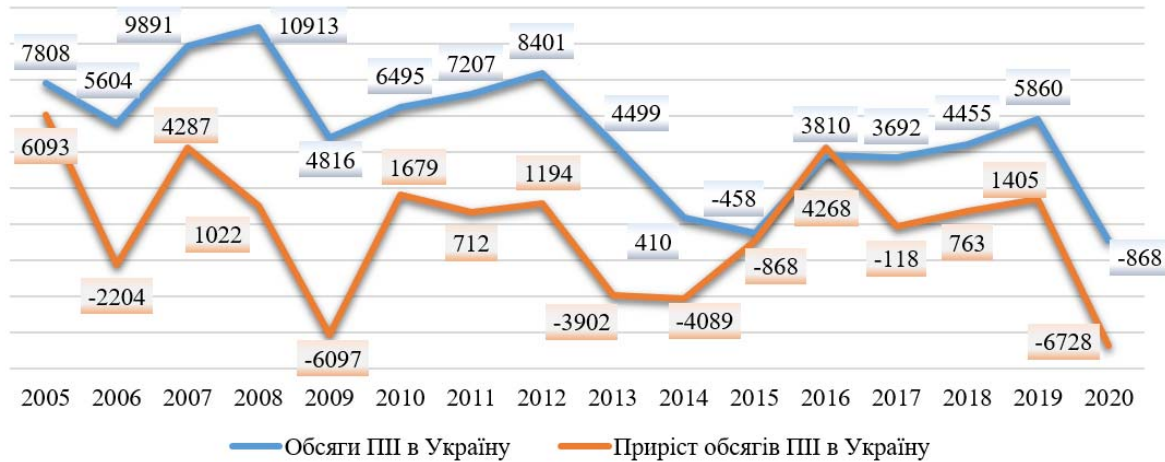

Рис. 2. Динаміка ПІІ в Україну за 2005-2020 рр., млн. USD [3]

Така ситуація склалася як наслідок впливу світової фінансової кризи, наявності внутрішніх ризиків – проблем економічного розвитку, політична нестабільність, військовий конфлікт, тощо.

Основою позитивних кількісних та якісних змін, прогресивного розвитку економіки, економічного зростання, започаткування та розвиток високопродуктивних нових видів діяльності, реалізації перспективних проектів є капітальні інвестиції (КІ), які включають інвестиції вітчизняні та іноземні. Для залучення іноземних інвестицій важливою є розробка напрямів підвищення рівня міжнародної інвестиційної привабливості, підтримка ініціатив підприємств, регіонів, територіальних утворень в даному напрямку, активізації інвестиційних процесів.

Інтенсивність інвестиційної діяльності регіонів України різна, але основна тенденція зниження її рівня спостерігається і в регіонах. Абсолютні прирости обсягу ПІІ в регіони України за 2019-2020 рр. представлені на рис. 3.

За загальним обсягом ПІІ лідирують Дніпропетровська, Донецька, Полтавська області; низький рівень інвестиційної активності в Волинській, Вінницькій, Сумській та Чернівецькій областях. Загалом, підвищення-скорочення обсягів ПІІ в регіони тісно пов'язані з їх обсягами: більші обсяги – більше скорочення.

Прийняття управлінських рішень завжди спирається на попередній аналіз, результати якого є вхідною інформацією для розробки стратегічних та поточних планів. Тому метою даної роботи ми визначили порівняльний аналіз методів, які дозволяють оцінити рівень міжнародної інвестиційної привабливості регіону.

О.А. Лактіонова наводить наступні методи оцінки інвестиційної привабливості [4]: параметричний аналіз; рейтингова оцінка. В практичних дослідженнях частіше використовується рейтингова оцінка. Саме цей метод пояснюють та застосовують для оцінювання інвестиційної привабливості регіонів Є.В. Бушинський, О.В. Вірянська, Н.М. Давиденко, Ю.В. Єльнікова, Г.М. Завадських, Г.В. Лещук, С.І. Стахорська, С.О. Степуріна та ін.

Суть рейтингового підходу полягає в аналізі різних аспектів розвитку регіону, формуванні на їх основі аналітичних і синтетичних показників за групами та інтегрального показника. За цим показником або системою синтетичних показників визначається рейтинг регіону за рівнем його привабливості для інвестора – як вітчизняного, так і іноземного. До переваг даного методу варто віднести його відносну простоту, можливість використання статистичної інформації для

визначення оцінки більшості так званих «жорстких чинників» [5]. «М'які чинники» та рівні їх значимості визначаються на основі суб'єктивних оцінок експертів. Метод рейтингової оцінки одночасно дозволяє виявити «вузькі місця» на основі порівняння значень окремих показників і, таким чином, визначити пріоритетні напрямки вирішення проблем соціально-економічного стану регіону та підвищення рівня його інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів.

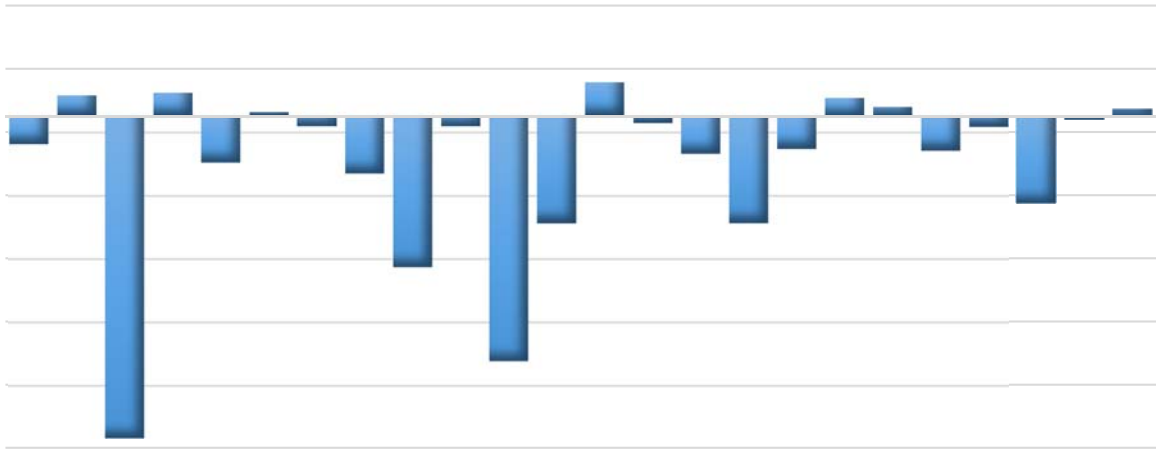

Рис. 3. Абсолютні прирости обсягу прямих іноземних інвестицій в регіони України за 2019-2020 рр., млн. US\$ [2, 3]

Проте невирішеним питанням є перелік показників, які варто включати у систему оцінювання інвестиційної привабливості регіону. На практиці концептуальними вважаються показники, визначені методологіями Державної служби статистики України та UNCTAD [6]. При цьому в дослідженнях перелік показників та їх груп, тобто система показників оцінювання значно різняться.

На нашу думку, система показників рейтингової оцінки міжнародної інвестиційної привабливості регіонів потребує виваженого обґрунтування. Враховуючи значну кількість чинників, які різною мірою визначають привабливість регіону для іноземних інвесторів, пропонуємо проводити рейтингове оцінювання рівня інвестиційної привабливості за такими ознаками: 1) типами інвесторів – вітчизняні, іноземні; 2) рівень глибини оцінки, який визначається потребами інвесторів – експрес-аналіз (основні показники), середній аналіз (основні групи показників), повний аналіз (всі показники); 3) напрям інвестування коштів – промисловість, сільське господарство тощо.

Існуючі методики рейтингової оцінки інвестиційної привабливості регіонів відрізняються і способами розрахунку інтегрального показника. Окрім того, «м'які» фактори – це фактори, які переважно стосуються сприйняття економічного середовища інвесторами, тобто по суті є якісними показниками, які можна включити в кількісний інтегральний показник лише спираючись на суб'єктивну оцінку експерта. В такому випадку доцільно використовувати дещо інший підхід – оцінку рівня інвестиційної привабливості регіону на основі нечіткої логіки [7]. Недоліком даного підходу є складність реалізації, тому на практиці його використовують значно рідше. Цей метод, як і рейтингова оцінка, передбачає обґрунтування системи показників, їх класифікацію, обчислення інтегрального показника, але відрізняється способом узагальнення оцінок, дозволяє враховувати якісну інформацію, отримувати проміжні висновки щодо окремих груп показників та лінгвістичні висновки на кожному рівні оцінювання, передбачає можливість

порівняльного аналізу за різними складовими, оцінювати рівень інвестиційної привабливості окремого регіону і отримувати висновки безвідносно до інших регіонів та часових порівнянь.

Отже, залежно від можливостей аналізу ми пропонуємо для оцінювання рівня інвестиційної привабливості регіонів застосовувати або рейтингове оцінювання, або оцінювання на основі нечіткої логіки.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Власюк В. Що не так з капітальними інвестиціями в Україні? *Економічна правда* : веб-сайт. 6 травня 2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2021/05/6/673627/>
- [1] Статистична інформація. *Державна служба статистики* : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- [2] Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. *ТОВ «МінфінМедіа»* : веб-сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi>
- [3] Лактіонова О.А. Навчальний посібник з дисципліни «Інвестування». Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця. 2019. 256 с.
- [4] Завадських Г.М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 17. С. 152-155.
- [5] Лещук Г.В. Систематизація підходів до оцінювання інвестиційної привабливості регіону. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Вип. 29. С. 93-98.
- [6] Корепанов Г.С. Статистичне оцінювання інвестиційної привабливості регіонів України : дис. ... к-та екон. наук : 08.00.10 / Житомир. Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків, 2015. 191 с.
- [7] Iefimova G., Dr. Sci. (Econ.), Prof., Marushchak S., Cand. Sci. (Econ.), Pashchenko O., Cand. Sci. (Econ.), Assoc. Prof.

Trends of foreign investment and methods of evaluation of investment attractiveness of regions

Yefimova G.V.¹, Marushchak S.M.², Pashchenko O.V.³

¹⁻³Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Mykolaiv, Ukraine

Abstract. The main trends of foreign investment in Ukraine are identified. Methods for assessing the level of investment attractiveness of the regions of Ukraine are analyzed, directions for their improvement and application are proposed.

Key words: environmental costs; accounting, economic analysis; efficiency, environmental protection, rating.

УДК 338.262.4

СУДНОБУДУВАННЯ – СТАРТОВЕ ВИРОБНИЦТВО МОРСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ

Жувагіна І.О.¹

¹кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та організації виробництва
Первомайської філії Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.
м. Первомайськ, Україна
Irene.zhuvagina@gmail.com

Анотація. Здійснено аналіз сучасного стану суднобудування в Україні, як основоположної домінанти морської індустрії. Обґрунтовано необхідність удосконалення державного управління суднобудуванням. Визначено основні принципи відновлення соціально-економічної та оборонної значимості галузі. Представлений до розгляду Проект Концепції Закону України «Про державну підтримку суднобудування».

Ключові слова: суднобудування, індустрія, економіка, розвиток, безпека, політика, Україна.